

Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος: Παιδαγωγικὰ θέματα

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 61,150, κ.εξ.

Μέχρι πότε θὰ εἴμαστε κάτω ἀπὸ τὸ σαρκικὸ φρόνημα; Μέχρι πότε θὰ σκύβουμε καὶ θὰ ἐπικεντρώνουμε ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον μας πάνω στὰ γήινα πράγματα;

Ὅταν πρόκειται, γιὰ τὴν φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς καὶ τὴν παιδαγωγία τῶν παιδιῶν μας, ἄς παίρνουν ὅλα τὰ ἄλλα δευτέρη θέση καὶ σημασία.

Ἄν τὸ παιδί διδαχτεῖ ἀπὸ μικρὸ νὰ σκέπτεται μὲ σωστὸ τρόπο, τότε ἔχει ἤδη ἀποκτήσει μεγάλο πλοῦτο καὶ δόξα.

Δὲν θὰ ἔχεις κατορθώσει τίποτα τὸ σπουδαῖο, ἂν ἔχεις μάθει τὸ παιδί σου κάποια τέχνη ἢ τὴν ἀρχαία φιλοσοφία, μὲ τὴν ὁποῖα θὰ κερδίσει ἐνδεχομένως χρήματα. Τὸ σπουδαῖο θὰ εἶναι ἂν τὸ ἔχεις διδάξει τὴν τέχνη νὰ περιφρονεῖ τὰ χρήματα. Ἄν θέλεις νὰ τὸ κάνεις πλούσιο, ἔτσι νὰ τὸ κάνεις. Γιατὶ πλούσιος δὲν εἶναι ὅποιος ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ πολλὰ χρήματα ἢ ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα. Αὐτὸ νὰ διδάξεις τὸ παιδί σου. Αὐτὸ νὰ τοῦ μάθεις. Αὐτὸς εἶναι ὁ μεγαλύτερος πλοῦτος.

Μὴν κοιτάζεις, πῶς θὰ τὸ κάνεις νὰ προκόψει -μὲ τὴν ἔννοια βέβαια, ποὺ τὸ κοσμικὸ φρόνημα θεωρεῖ τὴν προκοπή- γιατί ἔτσι θὰ τὸ καταντήσεις φιλόδοξο. Φρόντισε καλύτερα νὰ τοῦ μάθεις πῶς νὰ περιφρονεῖ, σὲ τούτη ἐδώ τὴ ζωὴ, τὴν ἀνθρώπινη δόξα. Ἔτσι μπορεῖ νὰ γίνει καὶ πιὸ ἐνδοξος καὶ πιὸ σπουδαῖος.

Αὐτὰ εἶναι πράγματα, ποὺ εἶναι εὐκόλα καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουιν ἐξ ἴσου, καὶ ἀπὸ τὸν πλοῦσιο καὶ ἀπὸ τὸ φτωχό. Αὐτὰ δὲν τὰ διδάσκειται κανεὶς ἀπὸ δάσκαλο, οὔτε τοῦ τὰ μαθαίνει καμμιά τέχνη. Αὐτὰ εἶναι πράγματα ποὺ τὰ μαθαίνει κανεὶς ζώντας σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ.

Μὴν φροντίζεις μόνο, νὰ ζήσει τὸ παιδί σου πολλὰ χρόνια ἐδῶ στὴ γῆ. Φρόντισε νὰ ἀξιωθεῖ νὰ ζήσει τὴν ἀτέλειωτη καὶ αἰώνια ζωή.

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 61,150, κ.εξ.

Θέλεις νὰ ἀφήσεις ἄνθρωπέ μου, πλοῦτο στὸ παιδί σου; Δίδαξέ το νὰ εἶναι τίμιο. Γιατὶ ἔτσι θὰ μπορέσει νὰ διαφυλάξει τὸν πλοῦτο του. Ἐτσι, ἀκόμα κι ἂν δὲν ἀποκτήσει ἄλλα κτήματα, τουλάχιστον δὲν θὰ σκορπίσει ὅσα ἔχει.

Ἄν ὅμως τὸ παιδί σου εἶναι πονηρό, τότε δὲν θὰ τὸ ἀφήσεις φύλακα τοῦ πλοῦτου σου, ἀλλὰ θὰ τὸ κάνεις χειρότερο κι ἀπὸ τὸν τελευταῖο φτωχὸ τῆς γῆς.

Γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν ἀναθρέψει σωστὰ τὰ παιδιά τους, εἶναι γι' αὐτὰ προτιμότερη, ἀπὸ τὸν πλοῦτο, ἡ τέλεια φτώχεια. Γιατὶ ἡ φτώχεια θὰ τὰ διατηρήσει στὴν ἀρετή, ἀκόμα καὶ παρὰ τὴ θέλησή τους, ἐνῶ ὁ πλοῦτος δὲν θὰ τὰ ἀφήσει στὸν ἴσιο δρόμο, ἀκόμα κι ἂν τὰ ἴδια τὸ θέλουν. Ἡ πλούσια ζωὴ θὰ τὰ παρασύρει στὸ κακό, θὰ τὰ καταστρέψει καὶ θὰ τὰ ὀδηγήσει σὲ ἀμέτρητα δεινά.

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 61, 546 κ.εξ.

Πές μου ἄνθρωπέ μου, ἂν ἔβλεπες τὸ παιδί σου νὰ λειώνει ἀπὸ τὴν πείνα, θὰ τὸ ἄντεχε ἡ ψυχὴ σου καὶ θὰ ἀγνοοῦσες τὴν κατάστασή του; Δὲν θὰ ἔτρεχες νὰ κάνεις ὅ,τι περνάει ἀπὸ τὸ χέρι σου, γιὰ νὰ τὸ χορτάσεις καὶ νὰ τὸ ἀναπαύσεις;

Ἐ λοιπόν, ἂν ἔλειωνε τὸ παιδί σου ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴν ἔλλειψη τῆς ὑλικῆς τροφῆς, δὲν θὰ τὸ παράβλεπες. Τώρα, ποὺ καταστρέφεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τῆς διδασκαλίας τῶν θείων Γραφῶν, τὸ σηκώνει ἡ ψυχὴ σου καὶ τὸ προσπερνᾷς ἀπαρατήρητο;

Πές μου, ἀξίζει τέτοιος ποὺ εἶσαι, νὰ ὀνομάζεις πατέρα;

Αὐτὴ ἡ πείνα εἶναι φοβερώτερη ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τῆς τροφῆς, ἐφόσον καταλήγει στὸν μεγαλύτερο, τὸν πνευματικὸ θάνατο. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἐνδιαφερόμαστε, περισσότερο γι' αὐτὴν καὶ νὰ τὴν ἀντιμετωπίζουμε πιὸ ἄμεσα. Ὁ ἀπ. Παῦλος λέει: Νὰ μεγαλώνετε τὰ παιδιά σας, νοθετώντας καὶ παιδαγωγώντας τα, μὲ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ (Ἐφ. στ', 4). Αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ καλὴ πατρικὴ φροντίδα. Αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ γνήσια πατρικὴ κηδεμονία.

Ἐτσι ἐγὼ κατανοῶ τὴν πατρικὴ σχέση μὲ τὸ παιδί, ὅταν δηλαδὴ ὁ πατέρας φροντίζει περισσότερο ἀπὸ τὴν ὑλική, τὴν πνευματικὴ τροφή τοῦ παιδιοῦ του.

Ἰωάν.Χρυσόστομος: P.G. 51, 100 - 101

Ἄν πρόκειται νὰ μᾶς ζητηθοῦν εὐθῦνες γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους -ἐφόσον μᾶς ἔχει πεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος : κανένας νὰ μὴν ζητᾷ τὸ δικό του, ἀλλὰ καθένας νὰ φροντίζει γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἄλλου. (Α Κορ. 10, 24)- πόσο περισσότερο θὰ εἴμαστε ὑπόλογοι γιὰ τὴν ἔλλειψη τῆς φροντίδας μας πρὸς τὰ παιδιά μας;

Θὰ μᾶς πεῖ ὁ Θεός: Δὲν τό 'χες τὸ παιδί κοντά σου ἀπὸ βρέφος; Δὲν σὲ ἔχω ὀρίσει δάσκαλό του, προστάτη, κηδεμόνα καὶ ὀδηγό του; Δὲν τὸ εἶχα ἀφήσει ὀλοκληρωτικὰ στὰ χέρια σου;

Σοῦ ἔχω δώσει ἐντολή, νὰ τὸ διαπλάσεις ἀπὸ πολὺ μικρὸ καὶ νὰ τὸ παιδαγωγήσεις σωστά. Νομίζεις ὅτι θὰ βρεῖς ἔλεος, ἂν ἀδιαφορήσεις καὶ τὸ ἀφήσεις νὰ χαθεῖ;

Τί ἔχεις νὰ ἀπαντήσεις πάνω σ' αὐτὸ ἄνθρωπέ μου;

Μήπως θὰ μοῦ πεῖς, ὅτι τώρα ποὺ μεγάλωσε τὸ παιδί, εἶναι γιὰ μένα δύσκολο αὐτὸ τὸ ἔργο καὶ σκληρὸ; Αὐτὸ ἄνθρωπέ μου ἔπρεπε νὰ τὸ εἶχες ὑπολογίσει ἀπὸ τότε, ποὺ τὸ παιδί ἦταν μικρὸ καὶ εὐπλαστο καὶ μποροῦσε εὐκόλα νὰ ὑπακούει. Ἀπὸ τότε ἔπρεπε νὰ τὸ διαπαιδαγωγήσεις προσεκτικὰ καὶ νὰ τὸ συνηθίσεις νὰ κινεῖται καὶ νὰ σκέπτεται σωστά. Ἀπὸ τότε ἔπρεπε νὰ τὸ διορθώνεις καὶ νὰ κόβεις τὶς ἀδυναμίες του. Τότε ποὺ ἡ ἡλικία ἦταν ἀκόμα τρυφερὴ καὶ ὅλα ἦταν πιὸ εὐκόλα. Τότε ἔπρεπε νὰ εἶχες ξεριζώσει τὰ ἀγκάθια.

Ἄν δὲν τὰ παραμελοῦσες τότε ποὺ ἀναπτύσσονταν τὰ πάθη, δὲν θὰ εἶχαν τώρα ριζώσει καὶ δὲν θὰ ἦσαν σήμερα δυσκολοθεράπευτα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς μᾶς παραγγέλει ἡ Ἀγ. Γραφή καὶ μᾶς λέει: Κάνε τὸ παιδί σου, νὰ σκύψει τὸ κεφάλι, ἀπὸ τὴ μικρὴ του κιόλας ἡλικία, τότε ποὺ εἶναι πιὸ εὐκόλη ἡ διαπαιδαγωγή του (Σοφ. Σειρ. 7, 23).

Ἰωάν.Χρυσόστομος; P.G. 51, 327 κ.έξ.